

Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Ostrava-Vítkovice, nám. Jiřího z Poděbrad 26

nám. Jiřího z Poděbrad 26, 703 00 Ostrava-Vítkovice

Identifikátor školy: 600 145 174

Termín konání inspekce: 3. – 6. únor 2004

Čj.:	n6-1143/04-005095
Signatura:	kn6cx122

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti v českém jazyce, matematice, prvouce, přírodovědě, pracovních činnostech a tělesné výchově na 1. stupni školy, v českém jazyce, dějepisu, občanské výchově, matematice, chemii, fyzice, přírodopisu a zeměpisu na 2. stupni školy a v přípravných třídách pro děti se sociálním znevýhodněním vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti v českém jazyce, matematice, prvouce, přírodovědě, pracovních činnostech a tělesné výchově na 1. stupni školy, v českém jazyce, dějepisu, občanské výchově, matematice, chemii, fyzice, přírodopisu a zeměpisu na 2. stupni školy a v přípravných třídách pro děti se sociálním znevýhodněním vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce, matematice, prvouce, přírodovědě, pracovních činnostech a tělesné výchově na 1. stupni školy, v českém jazyce, matematice, chemii, fyzice, přírodopisu a zeměpisu na 2. stupni školy a v přípravných třídách pro děti se sociálním znevýhodněním vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ tematické zjištění v oblasti: Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Ostrava-Vítkovice, nám. Jiřího z Poděbrad 26 je příspěvkovou organizací Statutárního města Ostrava, Městského obvodu Vítkovice. Základní škola má plánovanou kapacitu 450 žáků. Škola dále sdružuje školní družinu s kapacitou 50 žáků a školní jídelnu s kapacitou 300 jídel. Škola vyučuje podle vzdělávacího dokumentu Základní škola. V době inspekční činnosti navštěvovalo školu 256 žáků v 15 třídách. Pro děti se sociálním znevýhodněním jsou při škole zřízeny 2 přípravné třídy.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ve škole pracuje 22 pedagogů, včetně 2 učitelek přípravných tříd. Hospitace proběhly u 10 učitelů 1. stupně, 6 z nich splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti a 4 podmínky pedagogické způsobilosti dle právního předpisu. Na 2. stupni školy zajišťuje výuku hospitovaných předmětů 6 vyučujících, podmínky odborné a pedagogické způsobilosti splňují včetně ředitelky školy 4 vyučující, 1 splňuje podmínky odborné a 1 pedagogické způsobilosti. 2 učitelky přípravných tříd jsou absolventkami střední pedagogické školy se zaměřením pro vyučování v mateřské škole. Výchovná poradkyně, která je ve funkci od roku 2003, podmínky odborné a pedagogické způsobilosti nesplňuje, dosud nenavštěvuje kvalifikační studium výchovných poradců. Ředitelka školy přiděluje úvazky po konzultaci s předsedy metodických sdružení a předmětových komisí s ohledem na odbornost a zkušenosti učitelů.

Organizační struktura je jasně stanovena ve vnitřním dokumentu školy *Organizační řád základní školy s právní subjektivitou*, který je doplněn přehledným schématem. V dokumentu jsou mj. stanoveny pracovní náplně ředitelky školy a její zástupkyně, všeobecné povinnosti, odpovědnost a práva ostatních pracovníků, jejich zastupitelnost a postup při předávání a

přejímání pracovních funkcí. Pracovní náplně, delegování kompetencí a pravomocí je promyšlené a odpovídá konkrétním podmínkám školy a potřebám jednotlivých útvarů. Jejich činnost ředitelka školy pravidelně koordinuje prostřednictvím pravidelných porad rozšířeného vedení. Pracovníci školy získávají potřebné informace včas prostřednictvím pracovních porad, týdenních plánů a vývěsky ve sborovně školy. Aktuální informace sdělují vedoucí pracovníci zaměstnancům při individuálním jednání. Ve škole je vytvořen funkční systém zastupování za nepřítomné učitele.

Ve své řídicí práci ředitelka účelně využívá činnost metodických orgánů, a to metodických sdružení 1. – 3. a 4. - 5. ročníku a předmětových komisí humanitních předmětů, cizích jazyků, přírodovědných a výchovných předmětů na 2. stupni školy. Úkolem těchto metodických orgánů je zejména kontrola plnění učebních osnov, aktualizace učiva a výměna zkušeností, zajištění návštěv kulturních akcí a exkurzí, výběr vhodných didaktických pomůcek, řešení vzdělávacích problémů žáků se zvýšenou absencí. Pedagogická rada projednává a schvaluje školní řád, zabývá se i organizačními záležitostmi, především pravidelně a systematicky hodnotí prospěch a chování žáků, včetně omluvené i neomluvené absence.

Při vedení lidí ředitelka preferuje týmovou práci, která přispívá ke kvalitě řízení zejména na úrovni vedení školy. Začínajícím a nekvalifikovaným učitelům poskytují určení zkušenosti učitelé odbornou a metodickou pomoc. Kvalitu práce učitelů sleduje zejména zástupkyně ředitelky při hospitační činnosti, která je celoročně plánována. Hospitační činnost ředitelky je málo četná. V případě zjištění nedostatků jsou přijímána opatření k nápravě, jejichž plnění je následně kontrolováno.

Mezi hlavní úkoly pro školní rok 2003/2004 patří účast učitelů na dalším vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen DVPP). Prioritou jsou vzdělávací akce zaměřené na základní práci s osobním počítačem, na prevenci sociálně patologických jevů a na práci s dětmi se sociálním znevýhodněním. Akce DVPP jsou vybírány na základě nabídek vzdělávacích institutů. S poznatky ze vzdělávání jsou další učitelé seznamováni na schůzkách metodických orgánů. Pro další vzdělávání využívají učitelé také odborných publikací učitelské knihovny a odborných časopisů, které škola odebírá.

Poznatky z hospitační činnosti a kontrol pedagogické dokumentace jsou jedním z podkladů pro hodnocení pracovníků. Dalšími ukazateli hodnocení jsou dosažené vzdělání pedagogů, zavádění nových forem práce a modernizace vyučování, využívání materiálně-technických prostředků ve výuce, absolvování vzdělávání v rámci DVPP, příprava žáků k dalšímu studiu na středních školách a učilištích a příprava žáků na účast v soutěžích a na kulturních vystoupeních. K sebehodnocení jsou učitelé vedeni při pohospitačním pohovoru a v rámci jednání předmětových komisí a metodických sdružení, která se zabývají hodnocením a srovnáváním učebních výsledků žáků. Pro stanovení výše nenárokových složek platů má škola vypracována kritéria, která byla prokazatelně projednána se zástupci odborové organizace.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti mají celkově dobrou úroveň a umožňují vzdělávací program efektivně realizovat.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Škola působí ve velmi hezké budově z první poloviny 20. století. Prostorové podmínky odpovídají počtu žáků a tříd. Ve škole je 21 tříd, z toho 5 odborných učeben (cvičná kuchyně, učebna výpočetní techniky, jazyková učebna, učebna chemie a fyziky a žákovská knihovna,

ve které se vyučují některé hodiny zaměřené na literární výchovu). Kmenové třídy jsou prostorné a světlé. Některé třídy jsou vybaveny novým žákovským nábytkem, v jiných je zařízení zastaralé, opotřebované a potřebuje inovaci. Odborná učebna chemie a fyziky je vybavena žákovskými pracovními stoly s funkčním rozvodem plynu.

Škola dále disponuje tělocvičnou, vybavení nářadím a náčiním je standardní. V areálu školy je menší travnaté hřiště, asfaltové prostranství s koši, doskočiště a krátká atletická dráha. Pro výuku pracovních činností slouží školní dílna s keramickou pecí a pozemek. V letošním školním roce byly pro žáky otevřeny přestavěné šatny, bylo modernizováno sociální a hygienické zařízení v tělocvičně. Výzdoba chodeb a společných prostor květinami a obrazy profesionálních výtvarníků vytváří podnětné a estetické prostředí.

Škola vybavuje žáky jednotnými řadami učebnic opatřenými schvalovací doložkou MŠMT. Žáci si často zapomínají potřeby a pomůcky do vyučování přinést a proto jim je vyučující do jednotlivých hodin zapůjčují. Kabinety kontrolovaných a hodnocených předmětů jsou standardně vybaveny didaktickými pomůckami. Škola je dostatečně vybavena didaktickou technikou. Pro aktualizaci učiva slouží učitelům knihovna s 300 odbornými publikacemi, odborné časopisy, které škola odebírá a školní videotéka. Odborná učebna se 17 žákovskými počítači disponuje programovým vybavením pro vyučování sledovaných předmětů. V odborné učebně chemie a fyziky jsou instalovány zpětný projektor a televizní přijímač s videopřehrávačem. Vyučování některých předmětů na 2. stupni, jako dějepisu, přírodopisu, zeměpisu, hudební výchovy, výtvarné výchovy, probíhá ve třídách, které sousedí s kabinety s učebními pomůckami pro uvedené předměty. Tyto učebny jsou svou výzdobou tematicky zaměřeny na daný předmět.

K hlavním úkolům pro školní rok 2003/2004 patří rozšiřování sbírkového fondu jednotlivých kabinetů a videotéky, doplňování audiovizuální techniky a programového vybavení osobních počítačů. Skutečnost, že výuka několika předmětů probíhá v učebnách v blízkosti kabinetů, usnadňuje využívání didaktických pomůcek v jednotlivých hodinách. Školní tělocvična slouží v odpoledních a podvečerních hodinách činností zájmových kroužků a sportovním aktivitám veřejnosti.

Velmi dobrá úroveň materiálně-technických podmínek školy umožňuje efektivní vzdělávání a výchovu ve sledovaných předmětech.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Základní škola organizuje povinnou školní docházku v 1. až 9. ročníku. Škola realizuje vzdělávací program Základní škola, schválený MŠMT pod čj. 16 847/96-2 dne 30. dubna 1996, upravený a doplněný MŠMT dne 25. srpna 1998 pod čj. 25 018/98-22. Ve stávajícím školním roce realizuje škola rozvojový program Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání o dvě vyučovací hodiny podle Metodického pokynu vydaného MŠMT pod čj. 31 172/2002-22 dne 12. února 2003 s účinností od 1. září 2003.

Ve škole jsou zřízeny dvě přípravné třídy pro děti se sociálním znevýhodněním, do kterých je zapsáno 34 dětí.

Vypracované individuální vzdělávací programy pro jedenáct žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a jednoho žáka se smyslovým postižením jsou funkční, respektují závěry odborných vyšetření a byli s nimi prokazatelně seznámeni zákonní zástupci. Pro čtyři žáky je stanovena ambulantní reedukační péče s určením hodinové dotace. Nápravu provádějí proškolené učitelky školy.

Vzdělávací program je realizován v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení do sítě škol.

Učební plány 1. a 2. stupně školy a jejich úpravy respektují realizované vzdělávací dokumenty v plném rozsahu. Týdenní počet vyučovacích hodin je dodržen. Od 1. září 2003 v rámci zvýšení celkového týdenního počtu vyučovacích hodin byla v 8. ročníku jedna hodina využita pro posílení hodinové dotace předmětu český jazyk, v 9. ročníku pro posílení dotace matematiky. Porovnáním učebních plánů, rozvrhu hodin a reálné výuky bylo zjištěno, že škola skutečně vyučuje podle platných osnov. Dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Výchovně vzdělávací činnost přípravných tříd pro děti se sociálním znevýhodněním vychází z Rámcového programu pro předškolní vzdělávání čj. 14 132/01-22.

Výuka je v souladu s učebními dokumenty vzdělávacího programu.

Učební osnovy kontrolovaných předmětů jsou vyučujícími rozpracovány do časových a tematických plánů, které jsou schváleny vedením školy. Plnění těchto plánů je průběžně kontrolováno při hospitacích, při jednání metodických sdružení a předmětových komisí a vedením školy.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu se opírá o vnitřní normy (organizační řád, rámcový plán školy, řád školy) a rozvrh hodin. Skladba rozvrhu hodin a rozložení výuky respektuje psychohygienická hlediska, zohledňuje provoz školy a využívání odborných učeben. Délky přestávek korespondují s právním předpisem. Stanovený počet vyučovacích hodin v jednom sledu v jednotlivých ročnících je dodržen. Platný řád školy obsahuje potřebná pravidla pro chování žáků, docházku do školy a omlouvání absence, zacházení s majetkem školy a ochranu zdraví. V řádu je věnována pozornost právům žáků. Povinnosti a práva žáků jsou v tomto dokumentu vyjádřeny vzhledem k jejich věku jasně a srozumitelně. Informace jsou žákům předávány pomocí zápisů do žákovských knížek, do třídních knih, prostřednictvím školního rozhlasu, v pravidelných třídnických hodinách (konaných jednou měsíčně) a podle potřeby vyučujícími a třídními učiteli i častěji. Zákonní zástupci žáků jsou učiteli informováni na třídních schůzkách, při individuálních konzultacích a při případných individuálních jednáních.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Výchovná poradkyně školy byla ustanovena do funkce v srpnu 2003, nemá požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku v základní škole, dosud nezačala předepsané kvalifikační studium pro výchovné poradce. V současné době dálkově studuje na pedagogické fakultě, absolvovala kurs „Šikana“, vzdělávací program PC pro výchovné poradce, účastní se školení pořádaných pedagogicko-psychologickou poradnou. Celoroční plán práce výchovného poradenství vychází z celoročního plánu školy, k dlouhodobým úkolům patří informační činnost ve směru k profesionální orientaci vycházejících žáků a evidence žáků s výchovnými nebo vzdělávacími problémy. Podílí se na řešení výchovných problémů žáků, zajišťuje styk s rodičovskou veřejností, organizuje besedy a exkurze. Problémem školy je vysoká omlouvaná absence žáků. Výchovná poradkyně spolupracuje s třídními učiteli, účastní se jednání výchovných komisí, ale v případě rodiči omlouvané absence nebylo nalezeno řešení. Seznamuje ostatní pedagogické pracovníky a zaměstnance s aktuálními problémy na pedagogických a provozních radách. Rodiče jsou sice o službách poskytovaných výchovným poradcem informováni, mohou navštívit školu v dohodnutých termínech, v akutních případech kdykoli, ale zájem o spolupráci se školou je velmi malý. Předložená dokumentace

je funkční. Výchovná poradkyně spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou, s Policií ČR a sociálním odborem ÚMOB Ostrava-Vítkovice, se školním metodikem preventivních aktivit a s výchovnými poradci základních a středních škol ostravské aglomerace.

Školní metodik prevence sociálně patologických jevů koordinuje aktivity v oblasti prevence, Minimální preventivní program je rozpracován pro jednotlivé ročníky a do jednotlivých vzdělávacích předmětů. Vedle vzdělávacích akcí pro pedagogy organizuje metodik besedy k problematice drog pro žáky i rodiče. Ve spolupráci s vedením školy, rodiči žáků a výchovnou poradkyní se podílí na řešení problémů žáků s výchovnými obtížemi.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Vypracovaná koncepce rozvoje školy, průběžně doplněná dvěma dodatky, stanoví jako hlavní úkoly přípravu dětí ze znevýhodněného sociálně kulturního prostředí pro vstup do základní školy v přípravných třídách, pokračování a zkvalitňování realizace vzdělávacího programu Základní škola včetně materiálního vybavení školy, umožnění co největšímu počtu žáků, kteří opakovali některý ročník školy, dokončit úplné základní vzdělání a zavádění dalších zájmových kroužků.

Škola nemá písemně vypracován plán sebeevaluace a stanoveny kritéria kvality výchovně vzdělávací práce. Jako podklad pro hodnocení práce slouží vedení školy zejména školní úspěšnost žáků 1. ročníku, kteří prošli přípravou v přípravných třídách, žáků dalších ročníků a úspěšnost absolventů základní školy ve středních školách a učilištích. K hodnocení práce školy slouží také porovnání dosahovaných výsledků se školami s obdobnou problematikou v ostravské aglomeraci.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přípravných třídách pro děti se sociálním znevýhodněním

Ve třídách nejsou zpracovány třídní vzdělávací programy, které by vystihovaly specifické podmínky a záměry školy. Z obsahu plánu ve třídách nelze potvrdit pochopení zásadních změn v pojetí předškolní výchovy, spíše modifikují tradiční přístupy k pedagogické práci. Obsah vzdělávání zahrnuje všestrannou orientaci podle výchovně vzdělávacích oblastí, nesměruje k jejich výraznější integraci a potřebným změnám v organizaci práce s dětmi. Volba a obsah témat jsou stále ovlivněny *Časově tematickými plány (ÚVPP Praha 1987)*, jejich pojetí podporuje rutinní přístupy k pedagogické práci. Neřeší uspokojivě motivační průběh programu a plánovaná nabídka činností zde dostatečně nezohledňuje postupné osvojování pedagogického záměru dílčími metodickými kroky. V této třídě mají mít všechny děti individuální vzdělávací plán. Učitelky zpracovaly tyto plány pouze u dětí s odloženou školní docházkou. Plány jsou formální, nevypovídají o postupných krocích zlepšení dítěte, jsou bez dat záznamů a scházejí podpisy učitelek, ředitelky i rodičů.

Obě učitelky v přípravných třídách mají odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku v mateřské škole.

Přípravné třídy jsou umístěny v budově školy ve třídách, kde v odpoledních hodinách probíhá činnost školní družiny. Vnitřní vybavení tříd je na dobré úrovni. Kvalitní je i vybavenost hračkami a učebními pomůckami, které mají děti volně k dispozici. Schází výzdoba tříd dětskými pracemi, které mají souvislost s aktuálním programem třídy. Třídy využívají pro svou pohybovou činnost školní tělocvičnu.

Organizace pedagogické činnosti probíhá v režimu, který má pevné členění jednotlivých částí dopoledne. Oblast řízeného vzdělávání je stále dominantně směřována do výchovných složek

bez uceleného tématu. Dochází k výraznému členění programu na spontánní a řízené činnosti a důraz je kladen na kolektivní přechody k jednotlivým činnostem. V řízených činnostech je převaha frontálních aktivit s dominantním postavením učitelky. Denně je součástí pedagogického programu pohybová aktivita, kterou je podporován nejen přirozený pohyb a pohybové reakce dětí, ale také cíleně zdravotním cvičením rozšiřovány pohybové dovednosti dětí. Motivační účinnost tematické orientace programu nelze vždy hodnotit pozitivně z hlediska míry vnitřní motivace dětí, také pro malou podporu kompaktnosti a integrace dílčích aktivit.

Pro spontánní činnosti je vymezena doba mezi řízenými činnostmi. Děti zde mají příležitosti pro zájmové aktivity, volně využívají třídy ke spontánním hrám, kde motivací je zejména materiální podpora her. Částečná individualizace metod pedagogické práce vede ke zvyšování podpory sociálního rozvoje dětí, navozuje více příležitostí pro uplatňování vzájemného respektu a tolerance mezi dětmi.

V průběhu dne jsou navozovány cílené komunikační příležitosti, které směřují zejména k osvojení správných návyků. Uvolněné vnitřní klima třídy podporuje řečové projevy dětí a jejich spolupráci zejména při spontánních aktivitách. V řízených činnostech je však způsob komunikace a kooperace často omezen dominantním postavením učitelky a málo efektivním navozováním komunikačních situací.

Přístup učitelek k dětem je jednoznačně pozitivní, navozuje v přípravné třídě přátelské a nekonfliktní vztahy. Při hodnocení se orientují zejména na průběhové výsledky třídy a projevy chování dětí.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přípravných třídách byly celkově hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce a matematice na 1. stupni základní školy

Hospitace byly provedeny ve všech třídách 1. stupně v předmětech český jazyk a matematika. Plánování výuky sledovaných předmětů vychází z učebních osnov realizovaného vzdělávacího programu. Kontrolou bylo zjištěno, že ve všech třídách je časová dotace hospitovaných předmětů v souladu s učebním plánem. Probírané učivo je obsaženo v učebních osnovách příslušného ročníku. Výukové cíle sledovaných hodin byly stanoveny vhodně, přiměřeně a s ohledem na aktuální stav třídy. Ve dvou 1. třídách nebyly dodrženy časově tematické plány, protože učitelky se potýkají s vysokou absencí žáků, jejich nesoustředěností a nezájmem rodičů. Dva žáci 1. třídy ještě nepostoupili dále od samohlásky A. Ve třetí 1. třídě je zapsaných 20 žáků. Všichni opakují 1. třídu. Z tohoto počtu 10 žáků prošlo přípravnou třídou. Teprve v této třídě je učitelka schopna pracovat podle časově tematických plánů. Přesto u čtyř žáků této třídy podává škola žádost o vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně pro velké výukové problémy.

Šest vyučujících 1. stupně získalo odbornou a pedagogickou způsobilost k výuce v základní škole, čtyři učitelky získaly pouze pedagogickou způsobilost. Touto skutečností nebyla negativně ovlivněna kvalita výuky. Výuka byla vedena věcně i odborně správně.

Výuka probíhá v kmenových učebnách. Třídy jsou pro vyučování podnětné a esteticky upravené, vyzdobené výtvarnými pracemi žáků, nechybí nástěnné tabule, mapy apod. Vybavení tříd školním nábytkem je na dobré úrovni, jeho velikost odpovídá věku žáků. Vybavení učebními pomůckami je standardní, jsou přístupné a v hodinách využívány. Kromě dvou tříd ve všech ostatních byli žáci, kteří neměli učební potřeby. Učitelé s tímto problémem

počítají a potřeby žákům zapůjčují. Tempo výuky bylo přiměřené a zohledňovalo individuální schopnosti žáků. Relaxační chvílky byly zařazovány téměř ve všech hodinách.

Vyučovací hodiny byly kvalitně připravené, dobře promyšlené. Velmi dobrá byla příprava tabule. Práce s žáky byla náročná na pedagogické a organizační schopnosti učitelů. Učitelé užívali aktivizující a tvořivé formy práce k udržení pozornosti žáků. K výuce byly používány tabule, učebnice, kartičky s různými úkoly, pracovní listy a další pracovní materiál. Někteří žáci 1. tříd neměli ještě vytvořeny pracovní a kázeňské návyky, nedovedli se déle soustředit a samostatně pracovat. Nedokázali se orientovat v učebnici, přečíst zadání. Patrná byla diferenciací učiva podle schopností žáků. Ve všech třídách byla vysoká absence. Nebylo výjimkou, že scházela i polovina žáků. Nepřítomnost byla rodiči omluvena. Učitelé se museli k učivu vracet. Tento problém řeší doučováním se souhlasem rodičů. Učební výsledky žáků neodpovídají vynaloženému úsilí učitelů. Kontrola sešitů prokázala poměrně nízkou úroveň grafického projevu žáků. Obtížné dodržování linky, nestejný sklon písma, nedostatky ve výbavnosti písmen, zápis slov a vět s velkou chybovostí. Učitelé pravidelně zadávali domácí úkoly, které kontrolovali. Nebylo výjimkou, že úkoly psali za žáky rodiče. Ve vyšších třídách již bylo znatelné důsledné působení učitelů na žáky jak v jejich znalostech, tak i v soustředění a samostatnosti při práci. Stále převažoval individuální přístup, byl vytvářen prostor pro samostatné a aktivní učení. K procvičování učiva měli žáci dostatek času.

V průběhu hodin byli žáci téměř vždy vhodně motivováni. Průběžně bylo ověřováno pochopení látky, v hodinách čtení byl vysvětlován obsah slov a vhodně rozvíjena slovní zásoba. V průběhu výuky byly využívány i mezipředmětové vztahy a uváděny příklady z praxe. Vyučující v úvodu vyučovací jednotky prověřovali výchozí znalosti a dovednosti. Vyhodnocování výsledků učení bylo prováděno průběžně. Během opakování byly dotazy vyučujících zaměřeny na pamětní zvládnutí učiva. Klasické zkoušení nebylo během hospitací zaznamenáno, žáci však byli hodnoceni za úspěšné plnění úkolů pochvalou. Hodnocení výkonů žáků bylo objektivní a zdůvodněné, bylo přihlíženo k jejich schopnostem.

Vyučující respektovali osobnost žáků, komunikace mezi učiteli a žáky byla založena na vzájemné důvěře. V některých hodinách byl vytvořen prostor pro diskusi a rozmanité názory. Vyučující rozvíjeli myšlenky obsažené v žákovských odpovědích. Během inspekce nebyly zaznamenány projevy nežádoucího chování žáků.

Kvalita průběhu a vzdělávání ve sledovaných předmětech na 1. stupni školy byla hodnocena jako velmi dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání v prvouce, pracovních činnostech, přírodovědě a tělesné výchově na 1. stupni základní školy

Hodinová dotace hospitovaných předmětů v jednotlivých ročnících je v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola. Vyučující mají zpracovány tematické plány, které vycházejí z učebních osnov. Příprava na jednotlivé hodiny byla kvalitní, výukové cíle sledovaných hodin byly stanoveny přiměřeně a vhodně s ohledem na aktuální stav třídy. Velké množství omluvené absence žáků sebou nese problém plnění časových tematických plánů a finálních výukových cílů. Učitelé se snaží častou nepřítomností žáků řešit doučováním, zadáváním domácích prací a organizací hodin podle aktuálního stavu žáků. Vynaložené úsilí na přípravu a průběh hodin často neodpovídá dosahovaným výsledkům.

Ve sledovaných třídách vyučovalo šest učitelů s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí, dvě vyučující nemají odbornou ani pedagogickou způsobilost. Tato skutečnost výrazně neovlivnila úroveň výuky. Na věcné a odborné správnosti výuky nebyly shledány nedostatky.

Výuka probíhala v kmenových učebnách, jejich estetická úroveň byla velmi dobrá, vybavení z hlediska podnětnosti pro výuku je účelné. Žákovský nábytek ve všech sledovaných třídách byl nový, jeho velikost odpovídá věku a vzrůstu žáků. Výzdoba tříd je tvořena nástěnným didaktickým materiálem, výrobky a výkresy žáků. Vedle klasických učebních pomůcek byly v souladu s probíranými tématy použity předmětné pomůcky - stavebnice, karty, literární texty, kostky, učebnice, pracovní listy a tabule. Ve třech hodinách bylo využito video, zpěv za klavírního doprovodu učitele, v procvičovací části hodin byly využívány relaxační kouty. Didaktické prostředky byly využity jednak k prezentaci učiva, dále ke stimulaci a plnily i funkci motivační. Tělesná výchova probíhala v tělocvičně školy.

Ve všech sledovaných hodinách byla snaha o využití vstupní motivace, vyučující navazovali na předchozí znalosti, ověřovali si pochopení probíraného učiva. Při osvojování učiva byla využívána přirozená soutěživost a hravost žáků. V dostatečné míře bylo využíváno názorných pomůcek, soutěží, her, recitace a zpěvu. Ve většině sledovaných vyučovacích hodin byla zařazována relaxační cvičení. V části expoziční se učitelé snažili používat metody vyvozování, vhodně volenými otázkami byli žáci vedeni k pochopení nového učiva. Při opakování a procvičování učiva byly užity metody samostatné práce žáků. Systematické slovní hodnocení výkonů a četnost klasifikace jako prostředek pro další motivaci byl využíván. Během činností byli žáci opakovaně povzbuzováni. Hodnocení žáků bylo zaměřeno na posilování jejich sebejistoty. Sledované hodiny byly organizačně i metodicky dobře připravené, časový i obsahový postup byl promyšlený, vycházel z aktuálního složení třídy, se snahou o návaznost na předcházející látku a možnosti žáků.

V hodinách byly rozvíjeny komunikativní dovednosti a vyjadřovací schopnosti žáků. Zařazování prvků dramatické výchovy, recitace a zpěvu příznivě ovlivňovalo spoluutváření vztahů ve třídách. Stylem, jakým byla výuka vedena, se vyučující snažili respektovat osobnost žáka a vytvářeli pro ně klidné pracovní prostředí. Dohodnutá pravidla jednání žáci akceptovali a respektovali.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy hospitovaných vzdělávacích předmětech na 1. stupni školy byly hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce, dějepisu a občanské výchově na 2. stupni školy

Hospitace se uskutečnily v šesti vyučovacích hodinách, v 6., 7. a 8. ročníku u tří různých vyučujících. Časová dotace sledovaných předmětů odpovídala učebním plánům zvoleného vzdělávacího programu. Dva z učitelů splňovali podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, jeden získal pouze pedagogickou způsobilost. Vyučující měli celoroční rozvržení učiva provedeno koordinovaně a v souladu s učebními osnovami. Pro méně úspěšné žáky je organizováno pravidelné doučování, žáci 9. ročníku dle zájmu a potřeby mohou navštěvovat doučování, jehož náplní je intenzivní příprava k přijetí na střední školy a učiliště. Organizace vyučovacích hodin svědčila o jejich dobré přípravě. Vnitřní členění vyučovacích hodin bylo účelné. Reprodukce učiva byla správná jak po věcné, tak i odborné stránce. Ve všech hospitovaných hodinách se učitelé snažili o efektivní využívání mezipředmětových vztahů. Důraz byl kladen na opakování dříve získaných vědomostí a samostatnost mluveného projevu. V hodinách českého jazyka a občanské výchovy byl žákům zadán domácí úkol.

Použité vyučovací metody respektovaly úroveň znalostí žáků, byly přizpůsobeny aktuální situaci ve třídě. Vzdělávací cíle jednotlivých vyučovacích jednotek zvolili vyučující v návaznosti na probranou učební látku, žákům je konkretizovali přístupně a výstižně. Vstupní motivace, závěrečné shrnutí a zhodnocení práce byly v hodinách českého jazyka a dějepisu na velmi dobré úrovni, v občanské výchově se vyučujícím vstupní motivace ne

zcela vydařila. Aktivitu žáků učitelé ve většině hospitovaných vyučovacích hodin podporovali promyšleným střídáním učebních postupů, metod a účelnou organizací výuky. Vysokou efektivitu měla vyučovací hodina českého jazyka v 8. ročníku se skupinovým a diferencovaným způsobem práce. Ve všech sledovaných hodinách měli žáci možnost dle osobního tempa procvičovat učivo a získat ihned zpětnou vazbu o míře své úspěšnosti. Názornost výuky byla slabší, byly využity pouze učebnice, didaktická technika nebyla použita. K pozitivům náležela ve všech hospitovaných hodinách průběžná kontrola porozumění a pomoc vyučujícího při plnění zadaných úkolů, pochvala a ocenění výsledků práce žáků. Na dobrém klimatu tříd se významně podílela velmi dobrá úroveň komunikace učitelů se žáky. Handicapem jednoho z vyučujících byla okolnost, že na škole začal působit až od druhého pololetí letošního školního roku a s tím spojená nedostatečná znalost jednotlivých žáků a tříd. Způsob vyjadřování učitelů, taktní jednání, citlivý přístup, orientace na pozitivní jevy, trpělivost a objektivita pozitivně ovlivnily následné reakce a činnosti žáků. Ve vyučovacích hodinách žáci pracovali bez napětí. Klima ve třídách bylo pracovní, učitelé vhodně motivovali žáky k odpovídající komunikaci a rozvoji osobnosti. Oblast interakce a komunikace byla při výuce realizována dohodnutými pravidly jednání, která nebyla žáky vždy zcela akceptována. U nově příchozího učitele se občas projevila malá obeznamenost žáků s požadavky a způsoby jeho vedení vyučovacích hodin.

Učitelé a žáci se během vyučování ve většině hospitovaných hodin vzájemně respektovali, žáci byli vedeni ke vzájemné toleranci.

Písemné a ústní prověřování výsledků vzdělávání v českém jazyce a dějepisu ve třídách VI. B, VII. a VIII. bylo v kontrolovaném vzorku žákovských knížek v rovnováze. Prověřování výsledků vzdělávání v dějepisu a občanské výchovy v VII. a VIII. třídě nebylo v souvislosti s krátkým působením vyučujícího na škole kontrolováno.

Kvalita průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk, dějepis a občanská výchova na 2. stupni byla hodnocena jako dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice, chemii, fyzice, přírodopisu a zeměpisu na 2. stupni základní školy

Učitelé měli výukové cíle stanoveny vhodně vzhledem k aktuálnímu stavu jednotlivých tříd. Učební osnovy byly zpracovány do časových a tematických plánů. Vyučující respektovali individuální vzdělávací potřeby žáků, osnovy byly plněny. Nově probírané učivo navazovalo na předcházející témata.

Hospitované předměty vyučují čtyři učitelé, tři splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, jeden splňuje podmínky odborné způsobilosti pro učitele v základní škole. Ve výuce se vyskytlo několik drobných odborných nedostatků.

Vyučování fyziky a chemie probíhalo v odborné učebně, matematika, přírodopis a jedna hodina zeměpisu ve třídách, které byly pro výuku uvedených předmětů vhodně upraveny školními obrazy a mapami, jedna hodina zeměpisu se uskutečnila v počítačové učebně. Odborná učebna fyziky a chemie je vybavena žákovskými pracovními stoly s funkčním rozvodem plynu, didaktickou technikou a vhodnými školními obrazy. Učitelé didaktickou techniku funkčně využívali (zpětný projektor, videopřehrávač) a prováděli demonstrační pokusy. Využity byly rovněž tabulky, mapy, zeměpisné atlasy a plastické modely. Pro výuku zeměpisu v počítačové učebně byl použit učitelkou vybraný program z Internetu a připravené fotokopie s úkoly pro žáky. Žáci byli vybaveni ucelenými řadami učebnic. Pro práci jsou učitelé nuceni mnoha žákům zapůjčovat psací a rýsovací potřeby a některé další pomůcky (např. periodickou tabulku prvků). Úprava sešitů a zápisy v nich měly nízkou úroveň.

Většina vyučovacích hodin byla členěna na část určenou opakování nebo ověřování znalostí probraného učiva, na část věnovanou vysvětlování nové látky a na část procvičovací. Při opakování prokazovali žáci vyšší aktivitu a lepší výsledky v těch předmětech, kde se mohli opřít zejména o vlastní zkušenosti a poznatky (přírodopis, chemie).

Sledované hodiny měly organizační formu hromadného vyučování, v jehož rámci v několika hodinách byla část vyučovacího času určena týmové nebo individuální práci žáků. V jedné hodině zeměpisu pracovali žáci s počítačem ve dvojicích celou hodinu. Použité metody výuky (jako hromadné opakování, vysvětlování, řízený rozhovor, předvádění modelů a pokusů, práce s tabulkami) byly zvoleny účelně, respektovaly věkové předpoklady žáků. Metody byly voleny i s ohledem k připravenosti žáků, která je nepříznivě ovlivňována vysokou omluvenou absencí. Přiměřené střídání vyučovacích metod pomáhalo udržovat aktivitu většiny žáků a co nejefektivněji využívat vyučovací čas. Vyučující byli nejen organizátory výuky, ale i hlavním zdrojem informací. Při práci učitelé žákům individuálně pomáhali. Zařazení relaxačních prvků do jednotlivých hodin nebylo patrné, tempo výuky bylo přiměřené.

V úvodu vyučovacích hodin byl učiteli stanoven didaktický cíl, který byl v postatě dosažen. Promyšlená vstupní motivace se opírala zejména o dosavadní poznatky žáků. Žáky příznivě motivovalo také vesměs pozitivní hodnocení jejich práce a dosahovaných výsledků. Úspěšnost učení se žáků měla rozdílnou kvalitu a závisela především na jejich úrovni připravenosti.

Žáci i učitelé akceptovali stanovená pravidla komunikace. Pracovní atmosféra ve třídách byla klidná, přiměřeně tolerantní. Vyučující umožňovali žákům klást dotazy a diskutovat, tuto možnost až na jednu hodinu přírodopisu žáci nevyužili. Menší pozornost věnovali učitelé rozvoji komunikativních dovedností žáků a často se spokojili s jednoslovnými odpověďmi. Komunikace vyučujících měla celkově velmi dobrou úroveň.

Znalosti žáků byly ověřovány při opakování učiva, které bylo probráno v minulých hodinách. Hodnocení práce žáků bylo vesměs pozitivní, učitelé respektovali jejich individuální schopnosti. Několik hodin postrádalo závěrečné zopakování nového učiva a celkové hodnocení práce žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice, chemii, fyzice, přírodopisu a zeměpisu na 2. stupni školy byly celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola zjišťuje výsledky vzdělávání srovnáváním výsledků písemných prací v paralelních třídách a rozborů v rámci jednání předmětových komisí a metodických sdružení. V rámci jednání jsou sjednocovány metody práce, způsob klasifikace a její četnost. Standardizované a vlastní testy škola nepoužívá.

Průběh vzdělávání a výchovy měly celkově velmi dobrou úroveň.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

Ředitelka školy po projednání na pedagogické radě rozhodla o navýšení jedné vyučovací hodiny povinného předmětu český jazyk v osmém postupném ročníku a jedné hodiny matematiky v devátém postupném ročníku. Výuka těchto hodin je zajištěna vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Důvodem navýšení uvedených hodin je získání více času na procvičování učiva z matematiky a rozvoj komunikačních dovedností v českém jazyce. Obsah výuky přináší nárůst zátěže pro některé žáky. Problémem je vysoká omluvená absence žáků, vyučující se snaží minimalizovat negativní dopad na úroveň výsledků

doučováním, častým opakováním a procvičováním učiva. Hodiny navíc jsou zčásti věnovány zvyšování poznatkové části učiva, ale i k rozvíjení dovedností a zvyšování aktivizaci žáků. Obsahem výuky je příprava na přijímací zkoušky, vyučující byli na sledované hodiny dobře připraveni. Učitelé užívali vstupní i průběžné motivace, slovní hodnocení bylo povzbuzující, bylo využíváno mezipředmětových vztahů, zkušeností žáků a aktualizace.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené ve Zřizovací listině vydané usnesením Zastupitelstva městského obvodu Vítkovice č. 516/28 ze dne 21. října 2002 s účinností od 1. ledna 2003 plně korespondují s údaji uvedenými v Rozhodnutí MŠMT čj. 10 580/03-21 ze dne 3. února 2003, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. ledna 2003.

Výchovně vzdělávací práci školy a její výsledky významně ovlivňuje vysoká omluvená absence žáků. V 1. pololetí školního roku 2003/2004 zameškali žáci omluveně celkově 23 189 vyučovacích hodin, což je průměrně 90,6 vyučovacích hodin na žáka.

Žáci školy se pravidelně zúčastňují sportovních a naukových soutěží bez výrazných úspěchů.

V letošním školním roce pracuje ve škole 11 zájmových kroužků, které navštěvuje 151 žáků.

Škola každoročně organizuje pro mateřské a základní školy městského obvodu Vítkovice výtvarnou soutěž „O cenu starosty“, turnaj v odbíjené a další akce. Žáci školy účinkují na akcích pořádaných úřadem městského obvodu, pro obyvatele domovů důchodců připravují kulturní vystoupení.

Ve škole jsou pravidelně pořádány výtvarné výstavy, v letošním školním roce se připravují oslavy 90 let školy.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT čj. 10 580/03-21 ze dne 3. února 2003, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. ledna 2003
2. Zřizovací listina vydaná usnesením Zastupitelstva městského obvodu Vítkovice č. 516/28 ze dne 21. října 2002 s účinností od 1. ledna 2003
3. Třídni knihy, třídni výkazy a katalogové listy ve školním roce 2003/2004
4. Rozvrh hodin ve školním roce 2003/2004
5. Řád školy projednaný a schválený pedagogickou radou dne 28. srpna 2003
6. Režim školy pro žáky projednaný pedagogickou radou dne 28. srpna 2003
7. Záznamy z pedagogických rad za 1. pololetí školního roku 2003/2004
8. Učební plán platný ve školním roce 2003/2004
9. Personální dokumentace učitelů kontrolovaných předmětů (doklady o dosaženém vzdělání)
10. Časové a tematické plány kontrolovaných předmětů ve školním roce 2003/2004
11. Rámcový program pro předškolní vzdělávání čj. 14 132/01-22
12. Plány a přehledy výchovně vzdělávací práce v přípravných třídách pro děti se sociálním znevýhodněním
13. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003 vydaná dne 27. června 2003
14. *Koncepce rozvoje ZŠ nám. J. z Poděbrad 26, Ostrava-Vítkovice* ze dne 15. června 1998
15. *Koncepce rozvoje školy, dodatek č. 1* ze dne 8. září 2001

16. *Koncepce rozvoje školy, dodatek č. 2 ze dne 10. ledna 2003*

17. *Vnitřní dokument Organizační řád základní školy s právní subjektivitou s účinností od 1. ledna 2003, včetně organizační struktury školy, přehledu o přidělení třídnictví, správcovství kabinetů, učeben a funkcí, plánu hospitační činnosti pro školní rok 2003/2004, základních úkolů pro rok 2003/2004, rámcového plánu školy pro školní rok 2003/2004*

ZÁVĚR

Kvalifikovanost většiny učitelů ve sledovaných předmětech, včetně přípravných ročníků, a jejich snaha o další vzdělávání vytvářejí dobré personální podmínky pro naplňování výchovně vzdělávacích cílů školy. Pravidla provozu školy, která jsou stanovena ve vnitřních dokumentech a normách, zajišťují její bezproblémový chod. Systém kontroly práce je převážně účinný.

Prostředí a učební prostory, vybavení didaktickou techniku, učebními pomůckami a učebnicemi vytvářejí velmi dobré materiálně-technické podmínky pro efektivní realizaci vzdělávacího programu školy.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech 1. stupně základní školy (český jazyk, matematika, prvouka, přírodověda, pracovní činnosti a tělesná výchova) byly celkově hodnoceny jako velmi dobré, stejně jako ve vyučovacích předmětech matematika, chemie, fyzika, přírodopis a zeměpis na 2. stupni školy. Efektivní využívání materiálního vybavení školy příznivě ovlivnilo kvalitu výuky. Při hromadném vyučování se učitelům střídáním didaktických metod a kladením vhodných otázek dařilo udržovat aktivitu většiny žáků. Výukové cíle byly plněny, jejich stanovení bylo ovlivněno vysokou omluvenou absencí žáků. Učitelé respektovali osobnost žáků, při práci jim individuálně pomáhali. Pozitivně na žáky působily pochvala, povzbuzení a ocenění dosahovaného pokroku. Hodnocení a klasifikace byly ve většině předmětů využívány jako další motivační prvek.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PhDr. Lubomír Kratochvíl
Členové týmu	PaedDr. Zbyněk Knop
	PaedDr. Radúz Plchota
	Mgr. Lenka Vojtovičová
	Jaroslava Sivková	
	Hana Strachotová	

V Ostravě dne 29. března 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 30. březen 2004

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Libuše Hermannová

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor školství, mládeže a sportu, 28. října 117, 702 18 Ostrava	15. duben 2004	n6-1166/04-005095
Zřizovatel: ÚMOB Vítkovice, odbor školství, Mírové náměstí 1, 703 79 Ostrava-Vítkovice	15. duben 2004	n6-1167/04-005095
Rada školy -----	-----	-----

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.